

Kontrolvejledningens bilag 5

Vejledningen træder i kraft 20. april 2018

Revideret 11. maj 2020

J.nr.: 2018-62-33-00202/HEDFR

Vejledning om vurdering af bagatelgrænser på fødevare- og foderområdet

Vejledningen er rettet til fødevareenhederne og beskriver de parametre, som skal indgå i enhedernes vurdering af, om overtrædelser af fødevare- og foderlovgivningen er bagatelagtige. Derudover indeholder vejledningen eksempler på bagatelagtige overtrædelser.

Valg af sanktion

Fødevareenhederne skal altid reagere på overtrædelser af fødevare- og foderlovgivningen. Hvilken reaktion/sanktion, der skal anvendes, afhænger af en konkret vurdering af alle sagens omstændigheder. Reaktionsmulighederne er som udgangspunkt: indskærpelse, påbud/forbud, administrativt bødeforlæg eller politianmeldelse

Konkret skøn

Som overordnet princip skal fødevareenheden anvende den sanktion, som skønnes nødvendig for at få virksomheden til at rette op på forholdet. Samtidig må sanktionen ikke være mere indgribende end nødvendigt.

Eskalerende myndighedsudøvelse

Som supplement til dette overordnede princip skal fødevareenheden anvende eskalerende myndighedsudøvelse, således at der som altovervejende hovedregel anvendes en strengere sanktion i gentagelsestilfælde i forhold til den sanktion, som senest blev anvendt overfor virksomheden. Principperne er nærmere beskrevet i kontrolvejledningens kap. 13.

Proportionalitets- og lighedsprincippet

Fødevareenhederne skal i øvrigt i forbindelse med valg af reaktion iagttage proportionalitetsprincippet, som indebærer, at reaktionen ikke må være ude af proportioner med overtrædelsens art, grovhed og omfang m.v., og lighedsprincippet, som indebærer, at sagerne skal behandles ensartet i størst muligt omfang.

Bagatelagtige overtrædelser

Nogle overtrædelser må ud fra en konkret vurdering betragtes som bagatelagtige, så sanktionering bør undlades, da dette bl.a. kan være i strid med proportionalitetsprincippet.

Det er ikke hensigtsmæssigt, at opstille faste grænser for, hvornår en overtrædelse af fødevare- og foderlovgivningen skal anses som bagatelagtig. Dette hænger dels sammen med den omfattende og komplekse lovgivning på områderne, og dels at der er mange forskellige faktorer, som har indflydelse på, hvorvidt en overtrædelse skal betragtes som bagatelagtig. Disse faktorer taler ikke nødvendigvis i samme retning.

Kontrolvejledningens bilag 5

Med det formål at få skabt den størst mulige ensartethed i de tilsynsførendes vurderinger af, hvilke overtrædelser, der skal betragtes som bagatelagtige, opstilles nedenfor en række parametre, som bør tages med i overvejelserne ved vurdering af bagatelgrænsen.

Parametrene er ikke udtømmende, og der kan således i den konkrete sag være andre faktorer, som bør indgå i vurderingen af bagatelgrænsen. Parametrene kan også med fordel anvendes ved den generelle vurdering af, hvilken reaktion der skal vælges i forbindelse med en overtrædelse. Parametrene bør således som udgangspunkt også indgå i overvejelserne om, hvorvidt der skal reageres med f.eks. en indskærpelse eller en administrativ bøde.

Følgende parametre bør i relevant omfang indgå i overvejelserne:

- Overtrædelsens art
- Overtrædelsens omfang
- Overtrædelsens grovhed og alvor
- Under hvilke omstændigheder forekommer overtrædelserne
- Har virksomheden tidligere overtrådt reglerne – eller andre regler
- Har virksomheden vilje til at overholde reglerne
- Hvordan er forholdene i øvrigt i virksomheden
- Er det en bevidst (forsætlig) overtrædelse, er det sjusk eller er der tale om en enkeltstående overtrædelse
- Har virksomheden opnået eller tilstøttet opnået en berigelse

Eksempler på anvendelse af relevante parametre ved konkrete overtrædelser

Eksempel 1. Salg af færdigpakkede fødevarer eller foder med overskreden holdbarhed

Følgende bør inddrages i overvejelserne:

- hvor mange varer er der tale om – jo flere, desto mindre bagatelagtigt
- hvor stor en andel af varelageret er der tale om – jo større andel, desto mindre bagatelagtigt
- er der tale om konserver eller fersk, hakket kød – jo større risiko for fødevarerens sikkerhed, jo mindre bagatelagtigt
- hvilken fodertype er der tale om, til hvilke dyr og hvilken koncentration - jo større risiko for menneskers eller dyrs sundhed eller for miljøet, jo mindre bagatelagtigt
- er der tale om samme eller flere forskellige typer af varer - hvis der er tale om f.eks. fem varer af samme type på samme sted, falder overtrædelserne nemmere under bagatelgrænsen, end hvis der er tale om fem forskellige typer varer fordelt rundt i virksomheden
- indikerer en stikprøvekontrol af forskellige varetyper, at der er tale om et generelt problem, taler dette imod at betragte forholdet som en bagatelagtig overtrædelse
- har virksomheden tidligere haft varer med overskreden holdbarhed – gentagne overtrædelser taler imod at betragte selv et lille antal varer med overskreden holdbarhed som bagatelagtigt
- hvordan er forholdene i virksomheden i øvrigt – jo bedre overholdelse generelt af reglerne desto nemmere falder et forhold under bagatelgrænsen, mens det taler imod at betragte selv få varer med overskreden holdbarhed for bagatelagtigt, hvis det i øvrigt fremgår, at virksomheden ikke har styr på varestrømmen
- fremgår det af helhedsindtrykket, at virksomheden har hhv. ikke har viljen til at overholde reglerne (herunder hvad virksomhedens egen forklaring er på, at varerne har overskreden holdbarhed)

Kontrolvejledningens bilag 5

Eksempel 2. Mangelfuld dokumentation af egenkontrol

- hvor meget af dokumentationen mangler – jo mere der mangler, jo mindre bagatelagtigt
- hvilken type virksomhed er der tale om – manglende dokumentation af temperaturmålinger i en virksomhed, som ifølge egenkontrolprogrammet skal måle temperaturer en gang hver 14. dag, kan i højere grad være udtryk for generelt manglende dokumentation af egenkontrol, end i den virksomhed, som ikke har dokumenteret én temperaturmåling ud af tre daglige målinger
- er der tale om manglende vilje fra virksomhedens side – hvilken forklaring giver virksomheden selv på den manglende dokumentation
- har der tidligere været overtrædelser på området – gentagne overtrædelser taler imod, at betragte overtrædelserne som bagatelagtige
- hvordan ser der ellers ud i virksomheden – hvis alt andet er i orden, kan en mangel i dokumentationen i højere grad betragtes som en bagatel, end hvis der er problemer andre steder i virksomheden.

Eksempel 3. Manglende meddelelse af ejerskifte

- Hvor længe er det siden, at virksomheden har skiftet ejer? Hvis der er gået lang tid, kan det have en betydning for afvejningen af, om der skal sanktioneres.
- Har der været kontrolbesøg i den mellemliggende periode uden anmærkning og uden at vi har bemærket ejerskiftet?
- Er der andre forhold i virksomheden som vi sanktionerer på? Jo flere forhold, des mere tyder det på at virksomheden generelt ikke har styr på tingene.
- Hvordan er virksomhedens kontrolhistorik ellers? Hvis virksomheden har en historik med mange sanktioner og skiftende ejere kan det give anledning til at overveje en sanktion
- Er der tale om manglende vilje eller er det en forglemmelse?
- Foretag en konkret vurdering af omstændighederne med inddragelse af ovenstående

Konkrete eksempler på bagatelagtige overtrædelser

Nedenstående eksempler forudsætter, at der er tale om førstegangsovertrædelser, og at der ikke findes andre overtrædelser i virksomheden, som kan have betydning for vurderingen af ”bagatel-overtrædelser”. De i eksemplerne nævnte overtrædelser kan i nogle virksomheder antage et større omfang eller evt. udgøre gentagne overtrædelser og fortsat blive betragtet som en bagatel ud fra en konkret vurdering.

Ophængning af kontrolrapport m.v.:

- Forkert ophængning af kontrolrapporten i detailvirksomheder, med mindre der er tale om åbenlys omgåelse af reglerne. Derimod skal manglende ophængning af kontrolrapporten som udgangspunkt fortsat ikke betragtes som bagatelagtig
- Opsætning af mærkater m.v., fx elitemærkat, således at dette kan vanskeliggøre læsning af ophængt kontrolrapport i detailvirksomheder, hvor kontrolrapporten er uden anmærkninger
- Forkert placering af link til kontrolrapporter på virksomhedens hjemmeside. Derimod skal manglende link som udgangspunkt ikke betragtes som bagatelagtig
- Manglende nedtagning af elitemærkat ved ophængning af kontrolinformationsblanket i forbindelse med videreførelse af kontrolhistorik ved flytning af virksomhed eller ellers i

Kontrolvejledningens bilag 5

forbindelse med ejerskifte. Dette forudsætter, at der ikke konstateres overtrædelser ved det første kontrolbesøg i virksomheden

Mærkning:

Fødevarer:

- Markedsføring af fødevarer med en kortere varende overskridelse af bedst før-datoen, uden at disse er adskilt fra andre lignende fødevarer og uden at der er skiltet eller mærket med information om, at fødevaren har overskredet sin holdbarhedsdato, fx 10 pakker kiks eller fx 60 dåser cola.
- Manglende mærkning på dansk af få varer uden indhold af allergener, fx 10 poser
- Manglende opfyldelse af handelsnormerne vedr. frugt og grønt, med mindre der er tale om manglende oprindelsesmærkning
- Manglende eller forkert angivelse af "aftapper" eller "importør" i forbindelse med salg af vin
- Markedsføring af naturligt mineralvand eller kildevand, hvor kravene til typestørrelse ved angivelse af salgsbetegnelsen ikke er opfyldt.
- Markedsføring af marmelade under betegnelsen "marmelade", selvom produktet i henhold til marmeladebekendtgørelsen skal sælges under betegnelsen "marmelade ekstra". Den omvendte situation skal derimod som udgangspunkt ikke betragtes som bagatelagtig
- Salg af fisk uden at det latinske navn er angivet
- Mærkning af økologiske fødevarer med økologikontrolmærket (Ø-mærket) i anden farve end, der er angivet i retningslinjerne fastsat i bilag 3 i økologibekendtgørelsen.

Foder:

- Manglende mærkning på dansk af få pakker færdigpakket foderblandinger uden risiko for overdosering af indgående fodertilsætningsstof som følge af manglende dansk brugsvejledning.
- Manglende mærkning på dansk ved salg til endelig forbruger af f.eks. hestebolcher med engelsk mærkning, indkøbt af dansk forhandler
- Markedsføring af få sække foder med overskreden holdbarhedsdato

Egenkontrol:

Fødevarer:

- Manglende dokumentation for årlig revision af egenkontrolprogrammet, forudsat egenkontrolprogrammet er dækkende for virksomhedens aktiviteter, og virksomheden løbende har dokumenteret egenkontrol

Foder:

- Manglende dokumentation for fx én temperaturmåling
- Manglende opdatering af dokument-nummer eller lignende, hvor dokumentets indhold åbenlyst er revideret i forhold til tidligere udgave.

Hygiejne m.v.:

Fødevarer:

- Åbentstående køkkenvindue i en detailvirksomhed uden at vinduet er forsynet med trådnæt
- Lettere korroderet hjul på bord eller vogn i råvareafdeling.
- Løsnet silikone-fuge allerede anført i virksomhedens vedligeholdelsesplan.
- Defekt lyskilde - der kan repareres umiddelbart - ved en enkelt arbejdsstation.

Foder:

- Mindre dynger af foder fra utætheder i redler/elevatorer, som ikke forurener andet foder

Kontrolvejledningens bilag 5

- Manglende markering af karantænevarer, der er tydeligt isoleret og hvor personalet er klar over at produktet ikke må anvendes.
- Enkelte manglende dokumentationer for udført rengøring i et område, hvis der er rent i området

Ernæring, kosttilskud m.v.

- Fortsat markedsføring af et beriget produkt, selvom virksomheden har afmeldt produktet til Fødevarestyrelsen. Det forudsætter, at virksomheden, inden produktet blev afmeldt, havde tilladelse til at markedsføre produktet, og at der er tale om en ikke-bevidst overtrædelse. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis virksomheden har haft tilladelse til markedsføring af to berigede produkter (produkt A og B), og ved en fejl afmelder produkt A i stedet for produkt B.
- Anvendelse af betegnelserne "vitamin D2" eller "vitamin D3" i stedet for "vitamin D" i næringsdeklarationer
- Anvendelse af betegnelsen "vitamin B1" i stedet for "thiamin" eller "vitamin B2" i stedet for "riboflavin" i næringsdeklarationer. Derimod skal anvendelse af betegnelsen "vitamin B5" i stedet for "pantothen-syre" som udgangspunkt ikke betragtes som bagatelagtig

Manglende registrering:

Fødevarer:

- Virksomheden er registreret hos Fødevarestyrelsen, men har ikke registreret aktiviteten levering af bi- og restprodukter. Leveringen har været af begrænset omfang og alene omfattet levering til en lokal aftager. Virksomheden oplyser selv om aktiviteten under et tilsynsbesøg. Håndteringen af bi- og restprodukter foregår i øvrigt korrekt.

Foder:

- En virksomhed ophører med en aktivitet, men har ikke afmeldt aktiviteten overfor Fødevarestyrelsen

Vejledningen træder i kraft den 20. april 2018 og erstatter "Vejledning om vurdering af bagatelgrænser på fødevarerområdet" af 1. marts 2009